

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№ 11

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

*Elektron nashr. 677 sahifa.
2025-yil, noyabr*

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor

Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate

Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society

Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences

Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor

Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor

Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor

Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)

Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)

Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor

Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan

Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan

Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor

Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences

Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer

Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor

Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)

Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)

Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow))

Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor

Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)

Mirzaliyev Sanjar Makhmatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE

Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Khusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

YASHIL TRANSPORT SIYOSATINING BARQAROR RIVOJLANISH VA TARMOQLARARO INTEGRATSIYADAGI O'RNI.....	21
Rahmonov Rasul Ne'matovich	
BANK AKTIVLARI VA PASSIVLARINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	34
Safarov Sanjar Ravshan o'g'li	
O'ZBEKISTONNING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISH STRATEGIYALARI.....	38
Madraximova Irodaxon Sherzodbek qizi	
HUDUDIY XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA MENEJMENT SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYA MODELI	43
Maxmudova Nozimaxon Baxriddinxonovna	
DAVLATNING BUDJET SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISHNING DOLZARB MASALALARI.....	50
A.A. Ismailov	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGINING MEXANIZMINI SAMARALI TASHKILLASHTIRISHDA MOLIVAVIY MANBALARNI SHAKLLANTIRISHNI YO'NALISHLARI	56
Mansurov Mansur Alisherovich	
ANTIKRIZISLI BOSHQARUV TIZIMLARIDA RANGLI SIGNAL MEXANIZMLARINING FUNKSIYALARI.....	61
Aliqulov Aziz Haydarjonovich	
XODIMLARNI MOTIVATSIYALASHNING XALQARO MODELLARINI O'ZBEKISTON KORXONALARIDA QO'LLASH IMKONIYATLARI.....	66
Yormamatov Qodirjon Juraqulovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT OMILLARI VA ULARNING QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARINING SAMARADORLIGIGA TA'SIRI.....	71
Yaxshiyev Shahzod Sherali o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARI VA MEHNAT BOZORI INTEGRATSIYASI BO'YICHA XORIJ TAJRIBALARI.....	78
Haqqulov Fazliddin Faxriddinovich	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA RIVOJLANGAN VA RIVOJLANAYOTGAN DAVLATLAR TAJRIBASI.....	84
Aripov Abdulaziz Sakijonovich	
YASHIL ENERGETIKA RIVOJLANISHINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI EKONOMETRIK BAHOLASH.....	89
Bobokulova Muhabbat Mahmadiyeva	
ELEKTRON TO'LOVLAR VA POS TIZIMLARI — KICHIK BIZNESDA SAMARASI VA XAVFLARI	93
To'liqinov Dilshodxo'ja Olim o'g'li	
MINTAQADA RAQAMLI IQTISODIYOTNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI	98
Yusubov In'omjon Ikram o'g'li	
SOLIQ SIYOSATINI RAQAMLI BOSHQARISH ORQALI BUDJET DAROMADLARINI BARQARORLASHTIRISH STRATEGIYASI.....	103
Xodjimatov Xamidullo Mamirjonovich	
OZIQ-OVQAT TOVARLARI B2B BOZORINI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH	108
Hayitboyeva Ullijon Bobonazar qizi	
FARMASEVTIKA SANOATIDA INVESTITSION FAOLIYAT SAMARADORLIGINI BAHOLASH	113
Yaqubov Timurbek G'anibekovich	
SHAXSNI OVOZI ASOSIDA IDENTIFIKATSIYALASH VA AUTENTIFIKATSIYALASH ALGORITMLARI	123
Ozoda Sabirova Shermamaxamatovna	

YASHIL IQTISODIYOT — BARQAROR RIVOJLANISH GENERATORI	129
Berdibekova Dilfuza Xoldorbekovna	
CHET EL MEHMONXONA TARMOQLARINING BRENDING STRATEGIYALARINI O'RGANISH	133
Ergashev Oybek Mamarasul o'g'li	
MILLIY IQTISODIYOTDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SOHASINING MOLIVAVIY SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING USLUBIY JIHLATLARINI TAKOMILLASHTIRISH	144
Arzikulov Otabek Ali o'g'li	
TRANSPORT TIZIMI SOHASI KORXONALARINING INNOVATSION SALOHİYATINI BAHOLASH YO'NALISHLARI	152
Ismailov Akmal Maxsudovich, Abilqosimova Shaxlo Sodiқ qizi	
MEHMONXONALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA XODIMLARINING O'RNI VA AHAMIYATI	158
Abduxamidov Sarvar Adxamovich, Normurodov Tal'at Normurod o'g'li	
KORXONALARDA HR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	163
Aminova Shaxnoza Aziz qizi	
JAHON IQTISODIYOTIDA OZIQ-OVQAT XAFSIZLIK RO'LI	168
Abdusamatov Barkamol Rustamjon o'g'li	
ТУРИСТИЧЕСКИЕ РЕСУРСЫ КАРАКАЛПАКСТАНА И СУЩЕСТВУЮЩАЯ ИНФРАСТРУКТУРА	174
Хошимова Камилла Навфал қизи	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MEXANIZMLARI: REKREATIONS TURIZM SOHASIDA QO'LLASH TAJRIBASI VA ISTIQBOLLARI	184
Najmitdinov G'ayratbek Sharifovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA VIRTUAL TA'LIM PLATFORMALARI: TEXNIK VA PEDAGOGIK TALABLAR, TIZIMLI TAHLIL VA IQTISODIY JIHLATLAR	189
Turayeva Adiba Ikramovna	
ICHKI AUDIT TIZIMI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	193
Nuridinova Barchinoy Xusniddin qizi	
MINTAQA IQTISODIYOTIDA SUV RESURSLARIDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	199
Xaitbaev Jasurbek Otaxanovich	
MINTAQANING EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISHNING TASHKILY-IQTISODIY MEXANIZMI	204
Raimboyeva Mashhura Davronbek qizi	
SURXONDARYO VILOYATIDA RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA XODIMLARNI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	210
Jobborov Anvar Egamberdiyevich	
ISLOMIY MOLIVALASHTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'IY INTELEKTNING DOLZARBLIGI	217
Nazarov Nodirjon Namoz o'g'li	
JISMONIY SHAXSLARNING MOL-MULKINI SOLIQQA TORTISH MASALALARI	222
Mamadjanov Shuxrat Jalolidinovich	
ENTREPRENEURSHIP AND BUSINESS MANAGEMENT IN UZBEKISTAN	225
Abdukhalikova Komila Abdukhalikovna	
BANKLARDA BARQARORLIKNI TA'MINLASH UCHUN RAQAMLI YECHIMLARNI TAKOMILLASHTIRISH	229
Saydamatova Muxlisabonu Rasuljon qizi	
PAXTA-TO'QIMACHILIK SANOATINI MODERNIZATSIYA QILISH YO'NALISHLARI: TAHLIL VA TAKLIFLAR	233
Abdullayev Hamidulla Abdug'ani o'g'li	
WAYS TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF STATE FINANCIAL REGULATION MECHANISMS IN ENSURING THE CAPITALIZATION OF INSURANCE ORGANIZATIONS	238
Abdullaev Erkinjon Azamovich	
YASHIL IQTISODIYOTNI SHAKLLANTIRISHDA YASHIL MOLIVALASHTIRISHNING NAZARIY JIHLATLARI	245
Xalikov S. X.	

QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI BOZORIDA KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH	245
<i>Xudayberganov Jasur Baxodirovich</i>	
WAYS TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF STATE FINANCIAL REGULATION MECHANISMS IN ENSURING THE CAPITALIZATION OF INSURANCE ORGANIZATIONS	251
<i>Abdullaev Erkinjon Azamovich</i>	
NATIJAVIYLIKKA YO'NALTIRILGAN BYUDJETLASHTIRISH JARAYONINING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI VA UNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	257
<i>Allakuliyev Akmal Baltayevich</i>	
SURXONDARYO VILOYATIDA RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA XODIMLARNI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	261
<i>Jobborov Anvar Egamberdiyevich</i>	
TO'QIMACHILIK KORXONALARIDA BOSHQARUV TIZIMINI RESURSLARNI OPTIMALLASHTIRISH ORQALI TAKOMILLASHTIRISH.....	268
<i>Avulchayeva Feruza Jurakuziyevna</i>	
BANKLARDA BARQARORLIKNI TA'MINLASH UCHUN RAQAMLI YECHIMLARNI TAKOMILLASHTIRISH.....	272
<i>Saydamatova Muxlisabonu Rasuljon qizi</i>	
ZAMONAVIY ISH JOYLARINI SHAKLLANTIRISHDA AYOLLARNING ROLI	276
<i>Tulyaganova Aziza</i>	
ISLOMIY MOLIYALASHTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'IY INTELLEKTNING DOLZARBLIGI.....	281
<i>Nazarov Nodirjon Namoz o'g'li</i>	
TURIZM MARKETINGINING NAZARIY ASOSLARI, ZAMONAVIY YO'NALISHLARI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI.....	286
<i>Xamidov Otabek Bakidjanovich</i>	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SOHASINING IQTISODIY KO'RSATKICHLAR TIZIMINI STATISTIK BAHOLASHNING USLUBIY JIHATLARI	290
<i>Arzikulov Otabek Ali o'g'li</i>	
ЭКОЛОГАМ ПОЧЕТ И УВАЖЕНИЕ	298
<i>Максудова Шахиста</i>	
DEBITOR VA KREDITOR QARZDORLIKNING MOHIYATI VA ULARNING O'ZGARISH TENDENTSIYALARI	304
<i>Jo'raev Farruxbek Muxiddin o'g'li</i>	
O'ZBEKISTONDA ISLOMIY MOLIYALASHTIRISH XIZMATLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	307
<i>Inomjonov Islomjon Iloxomjon o'g'li</i>	
ENTREPRENEURSHIP AND BUSINESS MANAGEMENT IN UZBEKISTAN	311
<i>Abdukhalkova Komila Abdukhalkovna</i>	
МОБИЛЬНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ КОМПЕТЕНЦИЙ БУДУЩИХ ИНЖЕНЕРОВ.....	315
<i>Хурамова Фарангиз Учкун кизи</i>	
ЦИФРОВИЗАЦИЯ НАЛОГОВ И АКЦИЗНАЯ РЕФОРМА УЗБЕКИСТАНА В WTO	319
<i>Дамир Рустамович Абдулов</i>	
BANK TIZIMIDAGI ISLOHOTLAR SHAROITIDA LIKVIDLILIK RISKINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	324
<i>Alimov Baxtiyor Murodovich</i>	
BANK AUDITINING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	335
<i>Narziyev Xayotjon Azamatovich</i>	
O'ZBEKISTON SUG'URTA SOHASIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH MASALALARI.....	343
<i>Abdimuminova Saodat Taxirjonovna</i>	
TO'QIMACHILIK SANOAT MAXSULOTLARI EKSPORT FAOLIYATI TAHLILI VA BRENDDA LIDERLIK TUSHINCHALARI	352
<i>Abdulazizova Xushnoza Nayabovna</i>	

ИНСТИТУЦИОНАЛЬНО-ПРАВОВЫЕ МОДЕЛИ УПРАВЛЕНИЯ ОТХОДАМИ НА ОСНОВЕ ОПЫТА РАЗВИТЫХ СТРАН И ВОЗМОЖНОСТИ ИХ АДАПТАЦИИ В УСЛОВИЯХ УЗБЕКИСТАНА.....	357
Д. Мейлиева	
О‘ZBEKISTON AUDITORLIK TIZIMIDA KASBDOSHLAR TOMONIDAN BAHOLASH (PEER REVIEW) TIZIMINI JORIY ETISH ISTIQBOLLARI	361
Parpiyev Jaxongir Iloxomjonovich	
ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И БОЛЬШИЕ ДАННЫЕ (BIG DATA) В УПРАВЛЕНЧЕСКИХ РЕШЕНИЯХ.....	366
Шарипов Бахтиёр Михлибаевич	
О‘ZBEKISTONDA SUVGA BO‘LGAN TALABNI VAQTLI QATORLAR ORQALI TAHLIL QILISH	375
Sarvar Mamasoliyev	
BOSHQARUV VA NAZORAT MAQSADLARIDA XARAJATLAR HISOBINI TASHKIL ETISH	383
Isomuxamedov Akbarjon Boxodir o‘g‘li	
MINTAQALAR BARQAROR RIVOJLANISHINI TA‘MINLASHNING ASOSIY YO‘NALISHLARI.....	389
Salomat NOROVA	
О‘ZBEKISTON TURIZM BREND BOZORINING HOZIRGI HOLATI VA TENDENSIYALARI.....	394
Zufarov Akmal Gulamiddinovich	
INNOVATSION IQTISODIYOTDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH METODOLOGIYASI.....	404
Qodirov Baxodirjon Tursunovich	
О‘ZBEKISTON SOLIQ TIZIMINI MODERNIZATSIYA QILISHDA YAGONA INTERAKTIV DAVLAT XIZMATLARI PORTALINING O‘RNI VA AHAMIYATI	408
Dehqonov G‘ayratjon Raximovich	
OLIY TA‘LIM MUASSASALARIDA INNOVATSION HAMDA TIJORATLASHTIRISH MASALALARI	414
Inoyatov Mardonbek Mo‘min o‘g‘li	
OLIY IQTISODIY TA‘LIM ORQALI EKO-INNOVATSIYALAR VA “YASHIL” INVESTITSIYALARNI RAG‘BATLANTIRISH MEKANIZMLARI: SIYOSIY VA INSTITUTSIONAL DOIRALAR	418
Xasanova Zarina Maxamadaliyeva	
XODIMLAR MALAKASINI OSHIRISH — ZAMON TALABI.....	427
Narzullaev Oybek Narzullaevich	
BUXGALTERIYA HISOBINI YURITISHDA JURNAL-ORDER SHAKLINING AHAMIYATI.....	433
Axmedjanov Abdufato	
KENDALL VA SPEARMAN TARTIBIY KORRELYATSIYA KOEFFITSIYENTLARI ASOSIDA YASHIL IQTISODIYOT INDIKATORLARINING STATISTIK O‘ZARO TA‘SIRINI MODELLASHTIRISH	437
Muradov Rustamjon Sobitxonovich	
ИНТЕНСИВНЫЕ И ЭКСТЕНСИВНЫЕ ОГРАНИЧЕНИЯ В РЕГУЛИРОВАНИИ СПРОСА.....	442
Аминджанова Румейса Батыровна, Камилова Наргиза Абдукахоровна	
ИНКЛЮЗИВНЫЙ ПОДХОД В ТУРИЗМЕ: ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ И УЗБЕКСКАЯ ПРАКТИКА	445
Азимова Шахло Таировна	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIVAVIY HISOBOTNING XAQARO STANDARTLARIGA O‘TISHNING HOLATI VA TAHLILI	450
Bayjanov Sarsengaliy Xalmuratovich	
UZUM EKSPORT QILUVCHI KOMPANIYALARDA YASHIL O‘TISH JARAYONINI QO‘LLAB-QUVVATLASH UCHUN EKO-MARKETING VA AYLANMA IQTISODIYOT TAMOIYILLARINI INTEGRATSIYALASH.....	454
Usmonova Diyora Mahmud qizi	
UMUMTA‘LIM MAKTABLARIDA XARAJATLAR SMETASI VA SHTATLAR JADVALINING TAHLILI: OPTIMALLASHTIRISH VA SAMARADORLIKNING YANGICHA USULLARI (NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA)	461
Umarov Avzaljon Yodgorali o‘g‘li	
INVESTITSIYALARNING KIRIB KELISHIGA TO‘SQINLIK QILUVCHI MUAMMOLARNI BARTARAF ETISH YO‘LLARI.....	467
Alimova Dilafro‘z Tohir qizi	

FARMATSEVTIKA KORXONALARIDA MOLIVAVIY HISOBOT SHAKLLARINI TAKOMILLASHTIRISH VA INVESTORLAR UCHUN AXBOROT OCHIQLIGINI TA'MINLASH	470
Turdikulova Gulshad Nurmamatovna	
ISHLAB CHIQRISH KORXONALARIDA MOLIVAVIY HISOBOTLARNING SHAFFOFLIGINI OSHIRISHDA MOLIVAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARINING AHAMIYATI.....	477
Uztemirov Alisher Aktam o'g'li	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA SANOAT TARMOQLARI RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASHGA YO'NALTIRILGAN BANDLIK TUZILMASINI OPTIMALLASHTIRISH	482
Tursunov Bekmuxammad Omonovich	
XORIY TAJRIBALARIDA SOLIQ BAZASINI ANIQLASH TARTIBI METODOLOGIYASINING MAVJUD METODLARI VA ULARNING XUSUSIYATLARI.....	489
Xalikchayeva Sadokat Ilxomjonovna	
IQTISODIY XAVFSIZLIKNING KONSEPTUAL ASOSLARI VA UNING MAMLAKAT IQTISODIYOTIDAGI O'RNI.....	496
Ramatillaev M.R.	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKLARINI SUG'URTALASH VA DIVERSIFIKATSIYA QILISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	502
Eshboyev Shahobiddin Anorqul o'g'li	
TIJORAT BANKLARI O'RTASIDAGI RAQOBATNI BAHOLASH VA KUCHAYTIRISHNING ZAMONAVIY METODOLOGIYASI: O'ZBEKISTON TAJRIBASI.....	506
Qulmetov Mansurbek Ro'zmatovich	
XALQARO REYTING TASHKILOTLARINING OLIY TA'LIM MUASSASALARIGA TA'SIRI VA MAVJUD PLATFORMALAR.....	515
O'rozboyev Xayrulla Murodboy o'g'li	
TALABALAR MOTIVATSIYASINING MEKANIZMLARI: LOYIHA ASOSIDAGI TA'LIM TEXNOLOGIYALARIDA.....	523
Kasimova (Mulladjanova) Nasiba Azimdjanovna	
ISH KUCHIDAN SAMARALI FOYDALANISH VA NORASMIY BANDLIKNI SOYADAN CHIQRISH BO'YICHA TAKLIFLAR ISHLAB CHIQRISH	531
Pulatov Dilshod Xaqberdiyevich, Maxkamova Shaxlo Yulchiyevna, Absamatov Baxrom Danakulovich	
KASBIY TA'LIM MAZMUNIDA TA'LIM VA ISHLAB CHIQRISH INTEGRATSIYASINI RAG'BATLANTIRISH ORQALI O'RTA BO'G'IN KADRLAR TAYYORLASHNING JOZIBADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	538
Tojiyev Sirojiddin Sayriddinovich	
O'ZBEKISTONDA TURIZM INFRATUZILMASINI BOSHQARISH TIZIMINING TURLARI VA SHAKLLARI.....	542
Muminova Mavjuda Sharifovna	
SUV RESURSLARIDAN FOYDALANISHNI STRATEGIK BOSHQARISH SAMARADORLIGI MASALALARI.....	547
Kadirhodjayeva Nilufar Rahmatullayevna	
MHXSGA MUVOFIQ ASOSIY VOSITALAR HISOBINI TASHKIL ETISH MASALALARI.....	552
Aliyev Sherzod Abdixomidovich	
ФАКТОРЫ ЭФФЕКТИВНОГО РАЗВИТИЯ ПРОИЗВОДСТВЕННОГО ПОТЕНЦИАЛА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	558
Аллаева Г.Ж.	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH SHAROITIDA INVESTITSION MUHITNI YAXSHILASH YO'NALISHLARI	564
Irisqulova Munisa Akmal qizi	
TASHABBUSLI BUDJET JARAYONLARI DOIRASIDA 2024-YILDA AMALGA OSHIRILGAN ISHLAR TAHLILI	569
Xamidov Xabibullo Xikmatulla o'g'li	
MINTAQA SANOATIDA AHOLI JON BOSHIGA YAQQ O'ZGARISHINING DINAMIK TAHLILI.....	574
Nabiyev G'ulom Abdusalomovich	

INFRATUZILMAVIY INVESTISIYA LOYIHALARINI DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK ASOSIDA MOLIYALASHTIRISHDA RISKLARNI BOSHQARISHNING XORIJ TAJRIBALARI	583
<i>Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li</i>	
ПРОБЛЕМЫ ГЛОБАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ ЗЕЛЕННОГО ФИНАНСИРОВАНИЯ В ЭКОЛОГИИ.....	587
<i>Максудова Шахиста</i>	
PAHTA-TO'QIMACHILIK KLASTERLARINING INVESTITSION FAOLIGINI OSHIRISHNING ILMIY-USLUBIY JIHATLARI	593
<i>B.Sh.Shadmanov</i>	
ECONOMIC INDICATORS OF SUPPLY CHAIN EFFICIENCY IN UZBEKISTAN'S EXPORT SECTOR	597
<i>Mukhammadiyaminova Shakhzoda Sherzodovna</i>	
BUDJET TASHKIOTLARIDA BUDJETDAN TASHQARI MABLAG'LAR HISOBI VA ICHKI AUDITNI TAKOMILLASHTIRISH.....	602
<i>Muxtorova Maftuna Salohiddin qizi</i>	
RAQAMLASHTIRISH JARAYONIDA BANKLARNING XAVFSIZLIGI VA MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING ILMIY-AMALIY ASOSLARI	607
<i>Aliyeva Umidaxon Xusanboyevna</i>	
XIZMATLAR SOHASI VA KAMBAG'ALLIK O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIK.....	611
<i>Dawletmuratov Adilbay Mirzabaeovich</i>	
PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL CLUSTERS BASED ON THE PRINCIPLES OF A "GREEN ECONOMY"	615
<i>Boboqulov Sanjar Baxronkulovich, Kamolov Oybek Faxriddin o'g'li</i>	
ПЕРСПЕКТИВЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СВОБОДНЫХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ЗОН В НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ.....	620
<i>Халимжанов Дилшод Эргашбекович</i>	
YASHIRIN IQTISODIYOTNI INNOVATSION RIVOJLANISHDAGI O'RNI VA O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	626
<i>Mavlyanov Muzaffar Yusupovich</i>	
NAMANGAN VILOYATI TURIZM SOHASINING SO'NGGI YILLARDA RIVOJLANISHI VA STATISTIK TAHLILI	630
<i>Kuymuratova Matlubaxon Abdimanabovna</i>	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI EKSPORTINING IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLOVCHI OMILLAR TAHLILI	634
<i>Faxriddinov Bahriddin</i>	
INNOVATSION SHAROITDA TO'QIMACHILIK SANOATI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH	640
<i>Sattarov Ilkhomjon Rahimjanovich</i>	
IQLIM O'ZGARISHI SHAROITIDA SUV RESURSLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI	645
<i>Nurmatov Norbek Jo'rayevich</i>	
MINTAQA LOGISTIK XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING INNOVATSION VA INSTITUTSIONAL ISTIQBOLLARI	652
<i>Xalimov Javlonbek Shaxriyorovich</i>	
KORXONALARNING BANKROTLIK EHTIMOLINI SUN'IY INTELLEKT YORDAMIDA PROGNOZLASH	659
<i>Zaynutdinov Ismoil Samariddin o'g'li</i>	
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЦИФРОВИЗАЦИИ ФИНАНСОВЫХ РЫНКОВ	665
<i>Шомуродов Равшан Турсункулович</i>	
MEDIA LOYIHALARINI BOSHQARISH: O'ZBEKISTON OAV AMALIYOTI TAHLILI	673
<i>Yo'ldosheva Dilobar Jaxongir qizi</i>	

MEDIA LOYIHALARINI BOSHQARISH: O‘ZBEKISTON OAV AMALIYOTI TAHLILI

Yo‘ldosheva Dilobar Jaxongir qizi

O‘zbekiston Respublikasi Bank-moliya akademiyasining

“Loyiha boshqaruvi” yo‘nalishi magistranti

diloryuldoveva1703@gmail.com

ORCID: 0009-0004-4881-7332

Annotatsiya. O‘zbekiston mediasida raqamli platformalarning rivojlanishi va OAV sonining oshishi kuzatilmoqda. Biroq aksariyat OAV iqtisodiy mustaqillikka to‘liq erishmagan. Shuningdek, reyting tizimi shaffof emasligi, davlat va xususiy OAV o‘rtasida adolatli raqobat muhiti yaratilmaganligi kuzatiladi. Maqolada media loyihalarining barqarorligini oshirish uchun xalqaro standartlarga mos reyting tizimi yaratish, davlat subsidiyalarini kengaytirish va professional mediamarketing yo‘lga qo‘yish zarurligi ta’kidlanadi. Shuningdek, xalqaro loyiha boshqaruvi standartlarini mahalliy sharoitga moslashtirish tavsiya etilgan.

Kalit so‘zlar: raqamli transformatsiya, iqtisodiy mustaqillik, reyting tizimi, mediamarketing, loyiha boshqaruvi standartlari, raqobat muhiti, subsidiya va grantlar, O‘zbekiston.

Abstract. The development of digital platforms and an increase in the number of media outlets are observed in the media of Uzbekistan. However, most media outlets have not achieved full economic independence. It is also noted that the rating system is not transparent, and a fair competitive environment has not been created between state and private media. The article emphasizes the need to create a rating system that meets international standards, expand state subsidies, and establish professional media marketing to enhance the sustainability of media projects. It is also recommended to adapt international project management standards to local conditions.

Key words: digital transformation, economic independence, rating system, media marketing, project management standards, subsidies and grants, Uzbekistan.

Аннотация. В СМИ Узбекистана наблюдается развитие цифровых платформ и увеличение количества СМИ. Однако большинство СМИ не достигли полной экономической независимости. Также наблюдается непрозрачность рейтинговой системы, отсутствие справедливой конкурентной среды между государственными и частными СМИ. В статье подчеркивается необходимость создания рейтинговой системы, соответствующей международным стандартам, расширения государственных субсидий и налаживания профессионального медиамаркетинга для повышения устойчивости медиапроектов. Также рекомендуется адаптировать международные стандарты проектного управления к местным условиям.

Ключевые слова: цифровая трансформация, экономическая независимость, рейтинговая система, медиамаркетинг, стандарты управления проектами, субсидии и гранты, Узбекистан.

KIRISH

So‘nggi yillarda O‘zbekiston mediasida sezilarli o‘zgarishlar ro‘y bermoqda. 2016–2024 yillarda OAVlar sonining ortishi, internet nashrlar va raqamli platformalarning faollashuvi kuzatildi. “Yangi O‘zbekiston” taraqqiyot strategiyasida (2022) media sohasini modernizatsiya qilish va iqtisodiy barqarorligini ta‘minlash ustuvor

vazifalardan biri sifatida belgilandi [1, 3]. O'zbekiston media sanoatida yangi biznes modellari shakllanayotgan bo'lsa-da, ularning aksariyati hali ham boshqaruvning klassik shakllarida faoliyat olib boradi. Bu holat strategik rejalashtirishning yetarli darajada yo'lga qo'yilmaganligi, moliyaviy va ijodiy resurslar muvofiqlashtirilishining sustligi, shuningdek, auditoriya bilan o'zaro aloqaning tizimli boshqarilmasligi bilan izohlanadi. Natijada ko'plab loyihalar qisqa muddatli natijalarga erishadi, biroq ularning barqarorligi ta'minlanmaydi. Shu bois media loyihalarni ilmiy asoslangan boshqaruv konsepsiyasiga tayanib tashkil etish dolzarbdir.

Xalqaro tajribaga nazar tashlasak, dunyoga mashhur media tashkilotlar (BBC, CNN, Al Jazeera, The Guardian, Deutsche Welle va boshqalar) o'z faoliyatini aniq loyiha strategiyasi asosida olib boradi. Bunday tizimda boshqaruvning asosiy tamoyillari — vaqt, byudjet, sifat va auditoriya ishonchi muvozanatini saqlash orqali natijadorlikka erishishdir. Shu jihatdan loyiha boshqaruvi konsepsiyasi nafaqat ijodiy jarayonlarni, balki iqtisodiy va tashkiliy qarorlarni ham optimallashtirish imkonini beradi. O'zbekiston sharoitida esa bu yondashuv milliy madaniyat, til, auditoriya odatlari va iqtisodiy imkoniyatlarga moslashtirilgan holda ishlab chiqilishi lozim.

Ushbu tadqiqotning maqsadi — O'zbekiston media sanoatida loyihalarni boshqarish amaliyotini kompleks tahlil qilish hamda ularning uzoq muddatli iqtisodiy barqarorligini ta'minlashga to'sqinlik qiluvchi muammolarni aniqlash va ularni bartaraf etish maqsadida ilmiy asosga ega tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Tadqiqotning obyekti — O'zbekiston hududida faoliyat yurituvchi ommaviy axborot vositalari (OAV) va raqamli media subyektlari.

Tadqiqotning predmeti — O'zbekiston OAVda media loyihalarni boshqarish amaliyoti, ularning iqtisodiy barqarorligini ta'minlash mexanizmlari.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Oxirgi besh yillikda media boshqaruvi nazariyasi va amaliyoti bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar ko'lami sezilarli darajada kengaydi. Bu, avvalo, raqamli texnologiyalar, sun'iy intellekt, tarmoq kommunikatsiyasi va global auditoriya xulq-atvoridagi o'zgarishlar bilan izohlanadi. Zamonaviy media boshqaruvi nazariyasi loyiha menejmentini iqtisodiy, ijtimoiy va texnologik jihatlarni birlashtiruvchi tizim sifatida talqin etadi. Chaudhuri (2021) media tashkilotlarni "axborot siyosati va iqtisodiy strategiya tutashgan nuqta" sifatida baholaydi [2, 15]. Uning fikricha, media nafaqat axborot tarqatuvchi, balki iqtisodiy resurslarni boshqaruvchi subyektdir. Salamzadeh, Kawamorita va Fakhrabadi (2023) media tashkilotlarini "kreativ iqtisodiyot"ning markaziy bo'lagi sifatida talqin qilib, barqaror biznes modellarsiz media tizimi uzoq umr ko'rmasligini ta'kidlaydi. Ular ijodiy mehnat va iqtisodiy barqarorlik o'rtasidagi muvozanatni saqlashni media tashkilotlari uchun eng asosiy shartlardan biri sifatida ko'rsatadi [3]. Mahalliy kontekstda esa Dadakhonov (2024) Markaziy Osiyo OAVlarini tahlil qilib, xorijiy tajribalarni to'liq nusxalash emas, balki mahalliy ehtiyojlarga moslashtirish kerakligini ko'rsatgan [4, 48]. Biroq milliy OAVlarda loyiha boshqaruvi amaliyotini kompleks tahlil qiluvchi va asosiy muammolarni aniqlashga qaratilgan tadqiqotlar yetarli emas.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotning metodologik asosini o'rganishda nazariy va empirik tadqiqot usullari majmuasidan foydalanildi. Xususan, tizimli yondashuv usuli yordamida O'zbekiston mediabozori va media loyihalari tizim sifatida tahlil qilindi, ularning barqarorligiga ta'sir etuvchi omillar ko'rib chiqildi. Milliy media loyihalarini boshqarish amaliyoti xorijiy mamlakatlardagi xalqaro standartlar va muvaffaqiyatli tashkilotlar tajribasi bilan taqqoslandi. Shuningdek, 2016–2024 yillardagi OAVlar o'sishiga oid rasmiy statistik ma'lumotlar hamda media sohasini rivojlantirishga doir strategik hujjatlar tahlil qilindi. Mazkur tahlillar natijasida aniqlangan muammolar asosida media loyihalar barqarorligini oshirish bo'yicha ilmiy-amaliy takliflar va tavsiyalar shakllantirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekiston media bozoridagi rivojlanish tendensiyalari.

2016–2024-yillar davomida O'zbekiston OAVlar soni 1514 tadan 2349 taga oshdi. Telekanallar 65 tadan 89 taga, jurnallar 309 tadan 866 taga, internet nashrlar esa 395 tadan 738 taga yetgan [5]. Bu raqamlar media bozorida raqamli kontentning ustunlik kasb etayotganini ko'rsatadi. Shu bilan birga, faol blogerlar soni 50 nafardan 1200 nafarga ko'payishi axborot iste'moli shaklining o'zgarib borayotganini bildiradi. Raqamlashtirish jarayonlari axborot ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirib, tezlik va ommaboplikni oshirmoqda. Shu bilan birga, raqamli media va podcast platformalarining kuchayishi O'zbekistonda faoliyat yuritayotgan telekanallar va radiostansiyalar uchun katta sinov bo'lib, an'anaviy auditoriyaning kamayish xavfini yuzaga keltirmoqda. Bunday sharoitda OAV yangicha va innovatsion formatlarni qabul qilishga majbur bo'lmoqda.

Reyting tizimlari va shaffoflik muammosi.

O'zbekiston media bozorida International Media Service (IMS) auditoriya reytinglarini hisoblash bo'yicha asosiy tashkilot sifatida faoliyat yuritadi [6]. Biroq amaliyotda IMS tizimi shaffoflik va ilmiy metodologiya jihatidan cheklangan. Uning faoliyati asosan so'rovnoma va taxminiy hisob-kitoblarga asoslanganligi sababli, natijalar ilmiy asoslangan xalqaro standartlarga to'liq mos kelmaydi. Qiyoslaydigan bo'lsak, AQSHda Nielsen kompaniyasi televideniye, radio va internet auditoriyasini aniq texnologiyalar (set-top box, onlayn tracking, panel tadqiqotlar) asosida hisoblaydi. Yevropada esa GfK va Comscore kabi kompaniyalar ishlaydi [10]. Ular reytinglarni xalqaro standartlarga mos ravishda o'lchaydi va ma'lumotlarni ochiq statistik asosda e'lon qiladi [7]. O'zbekistonda esa bu jarayonlar to'liq joriy etilmagan. Shu sababli, reklama narxlarini adolatli belgilash, auditoriya ulushini aniq baholash, sog'lom raqobatni rivojlantirish va sarmoyadorlar ishonchini oshirish uchun xalqaro standartlarga mos reyting tizimini yaratish zarur.

Moliyaviy tengsizlik va raqobat muammolari.

Xususiylar va davlat OAVlari o'rtasida moliyaviy nomutanosiblik saqlanib qolmoqda. Har oyda xususiylar teleradiokanallari "Radioaloqa, radioeshittirish va televideniye markazi" xizmatlari uchun belgilangan miqdorda to'lov amalga oshiradi. Bu narx OAVning uzatkichlari soni, efir chastotasi, hududiy qamrov radiusi kabi ko'rsatkichlarga qarab turlicha bo'lishi mumkin [11]. Ayni vaqtda, davlat teleradiokanallari byudjet mablag'lari hisobidan moliyalashtiriladi, bu esa ularning asosiy xarajatlarini qoplaydi. Shunga qaramay, ularga tijorat reklama faoliyati yuritishga ham ruxsat berilgan. 2024-yilda O'zbekiston Milliy teleradiokompaniyasiga davlat byudjetidan 560 milliard so'm mablag' ajratilgan bo'lsa, 2025-yilda bu summa 881,3 mlrd so'mga yetdi. O'zbekistonda jami davlat teleradiokanallari soni 26 ta, nodavlat telekanallar esa 22 ta, radiokanallar 19 tani tashkil qiladi [8].

Media loyiha boshqaruvi standartlarini joriy etish.

Media loyihalarning muvaffaqiyatini ta'minlashda tashkiliy koordinatsiya va samarali kommunikatsiya katta ahamiyatga ega. Kontent, marketing va texnik bo'limlar o'rtasidagi doimiy hamkorlik loyihaning sifat, tezkorlik va moliyaviy samaradorlik mezonlariga mos kelishini ta'minlaydi. Ammo, O'zbekiston media bozorida xalqaro loyiha boshqaruvi metodologiyalari (masalan, PMBOK, Agile) to'liq joriy qilinmagan. PMBOK (Project Management Body of Knowledge) loyihani boshqarish bo'yicha eng keng tarqalgan va an'anaviy standartlar to'plami bo'lib, loyiha jarayonlarini bosqichma-bosqich, qat'iy qoidalar asosida boshqarishni talab qiladi. Agile metodologiyasi esa tez o'zgaruvchan loyihalar uchun ishlab chiqilgan. Unga ko'ra, loyiha kichik sikllarga bo'lingan holda amalga oshiriladi va auditoriya talablariga moslashtiriladi. Bu media va IT loyihalar uchun ideal boshqaruv uslubi sanaladi [9].

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalariga asoslanib, media loyihalarining iqtisodiy barqarorligini ta'minlash va raqobatbardoshligini oshirish maqsadida quyidagi strategik chora-tadbirlar tavsiya etiladi:

Kadrlar malakasini oshirish. Jurnalistlar va media xodimlari uchun loyihalarni boshqarish, mediasavodxonlik va innovatsion texnologiyalar bo'yicha xalqaro maslahatlar asosida tizimli treninglar tashkil etish.

Reyting tizimini shaffoflashtirish. O'zbekiston media bozorida xalqaro standartlarga mos, ishonchli va shaffof reyting tizimini joriy etish, bu reklama narxlarini ilmiy asoslashga xizmat qiladi.

Subsidiya va grantlar ajratishni ko'paytirish. Xususiylar uchun davlat tomonidan subsidiyalar, grantlar ajratish va imtiyozlar tizimini yo'lga qo'yishni tashkillashtirish. Prezident Shavkat Mirziyoyevning 2025-yilda "Davlat boshqaruvi tizimida samaradorlik, proaktivlik va natijadorlikni oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi farmoni asosida "Milliy kontent ishlab chiqarish markazi" tashkil etildi [7]. Ushbu markaz OAV va kontentmeykerlarni qo'llab-quvvatlash tizimini davom ettirish, innovatsion rivojlantirish hamda raqamli transformatsiya jarayonlarini jadallashtirish imkonini beradi.

Tijorat faoliyatini professional tashkil etish. Media marketingni professional darajada yo'lga qo'yish, ijtimoiy tarmoqlarda samarali reklama kampaniyalarini olib borish va ijtimoiy foydali loyihalarni homiylik qilishni rag'batlantirish.

Texnologik innovatsiyalar. Raqamli transformatsiyani jadallashtirish, sun'iy intellekt va ma'lumotlarni tahlil qilish tizimlari yordamida soxta ma'lumotlarni aniqlash hamda auditoriya ko'rsatkichlarini monitoring qilish.

Kelgusidagi ilmiy izlanishlarda O'zbekiston media sanoatidagi reklama segmentlari va monetizatsiya strategiyalarining amaliy natijalari quyidagi dolzarb yo'nalishlarga e'tibor qaratish tavsiya etiladi. Shu bilan birga, auditoriyaning axborot iste'moli xatti-harakatlarini modellashtirish usullarini tahlil qilish lozim.

Xulosa qilib aytganda, yuqorida qayd etilgan muammolarni hal etish uchun kompleks yondashuv zarur. Bu borada OAV uchun mustaqil reyting tizimini yaratish, davlat qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini kengaytirish va mediamarketing kompetensiyalarini oshirish – milliy media sanoatining raqobatbardoshligini ta'minlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2022). 2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi to'g'risida Farmon, PF-60-son, 28-yanvar 2022-yil. Toshkent.
2. Chaudhuri, M. (2021). Media, Self and Society – Maitrayee Chaudhuri. Doing Sociology MEDIA SERIES.
3. Salamzadeh, A., Kawamorita, H. va Fakhrabadi, M.K. (2019). Media Business Models: A Holistic Approach. Proceedings of the 2nd International Conference of Research in Innovation and Technology, Tehran, Iran.
4. Dadakhonov, A. (2024). Sustainability Indicators of Foreign Assistance in the Field of Media and Information Literacy: A Case Study on Kyrgyzstan and Uzbekistan. Journal of Media Research, 17, 44–64.
5. <https://www.gazeta.uz/uz/2024/10/23/newspapers/>
6. <https://imservice.uz/>
7. <https://kun.uz/news/2025/07/14/aoka-tugatildi-orniga-milliy-kontent-ishlab-chiqaruvchi-markaz-tashkil-etildi>
8. <https://www.gazeta.uz/oz/2025/01/13/government-media/>
9. PMI. (2021). A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK® Guide) – Seventh Edition. Project Management Institute.
10. GfK. (n.d.). GfK Media Measurement: Delivering the Industry Gold Standard in Media Measurement. Olingan manba: <https://www.gfk-media-measurement.com/global/en/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 11

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
